

zboru se je predložil državni proračun za leto 1875. Šteje se po rubljih, to je po srebrnem denarju, ki ima nad 1 gld. 50 kr. po našem denarju vrednosti. Državni dohodki znašajo 559 mil. in 300.000, stroški 552 mil. in 100.000 rubljev. Proti letu 1874 je za tekoče leto dohodkov, pa tudi v enaki meri stroškov več za 19 mil. in 500.000 rubljev. — Tako se že da gospodariti, in v vsem ogromnem cesarstvu utegne le prav malo kmetov in drugih biti, ki bi — gotovo le iz zanikarnosti — primorani bili prodati svoja posestva. — In pri nas?

Za poduk in kratek čas.

Iz Ptujja v Zagreb, jeseni 1874.

(Potna črtice.)

(Dalje.)

Pri Kotoribi je železen most prek Mure. Še nekoliko trenutkov in si v „Magyar orszagu“, in za mali četrt ure na prvi ogerski štaciji „Mura Keresztur“. — „Kereszt“ bo menda križ. V magjarsčini, ki je sedaj sicer precej v modi, vse mrholi slavjanskih besed, ktere so nekoliko drugače zasaknjene, pa vendar zvedencu na prvi hip svojo pravo slavjansko korenino pokažejo. Dva tihnika Magjar nikdar v eni slovki ne izgovarja, temuč glasnik vmes stavi, n. pr. slama = szalma, sraka = szarka, brat = barátom; tudi glasnike rad pači, n. pr. četrtek = csőrtötök, če se ne motim. *)

Od Pragerskega na južni železnici do Mura Keresztur gre železna cesta vedno naravnoč od zahoda proti vzhodu, samo pri Ptujju in med Veliko Nedeljo in Ormužem so zarad Drave mali ovinki; pri Mura Keresztur pa se ta črta proti Veliki Kaniži bolj na severno stran zasakne, in drži tako naprej v Budim-Pešt. — Pri Mura Keresztur bi bilo trebalo voz zapustiti, ker se tukaj odcepi železnica in gre na Zákány, in od tod v Zagreb; — pa morali bi bili tukaj na pustem kraju, kder druga ne vidiš kot nekoliko slabih koč, nad uro čakati; tedaj hajd vlaku nasproti — v Kanižo na obed. Moj potni tovariš je zadovoljen, ker še Kaniže nikdar vidil ni in je vendar vredno precej veliko židovsko gujezdo enkrat viditi, posebno ako nameriš ravno na tržni dan. Na velikauskem trgu je na stotine vozov razpostavljenih; vsakovrstni pridelki se tu do večera prodavajo in gnoja se nakopiči, da bi ga naš največi kmet imel

*) Naj bi se račilo kteremu naših jezikoslovocev preiskati magjarsčino, kar bi tudi v oziru na zgodovino izobraženja za Slavjane mikavno bilo. Videlo bi se, ktero stopinjo izobraženosti da so Magjari prišli v naše kraje pri Slovanih že našli. — Ker še „slame“ po imenu niso poznali, so se tudi žito sejati od Slavjanov učili. — Sicer so v novejšem času že več tujk izpahneli in nove besede akovali.

Pis.

(Kar g. pisatelj želi, je že, — ako se ne motimo — med drugimi g. Šulek v Zagrebu pred leti storil.)

Vredn.)

za vso zemljišče zadosti. Vso trgovino pa imajo židovi v rokah; tu jih je več, ki svoje premoženje na milijone računijo. Kakor znano, kupi židov vse, in škodo redkokrat trpi. Kakor v Galiciji, so tudi na Ogerskem skoro vsi stanovi od židov odvisni; z svojim ogromnim kapitalom je žid gospod vseh. On kupi žito pred žetvijo, vino pred trgatvijo; kmet in velikaš, pa tudi rokodelc in mestjan tekajo v denarni zadregi k židom, ki posojajo na vse poljske pridelke; da na mastne obresti žid ne pozabi, se ume samo po sebi. Bog nas varuj teh pijavic človeške družbe. Slovenci, glejte da se vam po malem ne prikradejo! Na mejah naše domovine so se že nekteri naselili; najrajši gredo v kraje, kder je revno ljudstvo večkrat v denarnih zadregah, postavim v Halozah.

Kaniža leži celó na ravnem. Spomladi, jeseni in ob deževju je v Kaniži tako blato, da ga komaj pregaziš; v prejšnjih časih so celó konji na ulici v blatu večasi obtičali. Po leti pa je prahú na peden; mesto je jako raztegnjeno, še bolj ko Zagreb; stanovnikov ima blizo 20.000. Proti vzhodu in severu ne vidiš ne gore ne hriba, vse je ravno; zemlja se tu pa tam valovom enako vzdiguje, in tako naduti svet se vleče dalje naprej proti Blatnemu jezeru. V Kaniži pelje ena železna proga v Budim-Pešt, druga ravno na sever v Sombotelj (Steinamanger), Šopron (Oedenburg) in na Dunaj. — Ob dveh popoldne sva po dragem obedu in še po dražji vožnji od postaje v mesto in nazaj, že drugoč na Kanižanskem kolodvoru, in zdajci gremo urno nazaj v Mura Keresztur, in od tod na levem bregu Mure blizo reke v Zákány. — Cela vožnja od Kaniže do Zákány trpi kake dobre pol ure. Nekoliko dalje naprej kot na polovici tega pota priteče Drava med celó nizkim obrežjem tiho in mirno ter sprejme Muro v svoje mokro krilo; brez vsega hrusa in šuma se združite in tožite mlo druga drugej pogubno neslogo, ktero ste gledale potovaje po slovenskih pokrajinah. — Pri stoku Drave in Mure je na hrvaški strani Legrad, od kterega pa nismo iz železnice nič vidili. Obrežje na Hrvaškem je tukaj prav nizko, na Ogerskem pa se vzdiguje, in tu smo vidili proti Zákány nekoliko k Dravi prislonjenih slabih vinogradov. Postaja Zákány leži tik Drave pod bregom, skoro tako, kakor v Ormužu; drugih bramov je malo viditi, čeravno se v Zákány železnica v 3 proge deli in je tedaj važna postaja. Ena proga drži naravnoč proti vzhodu v Kapošvar; druga gre bolj južno za Dravo v Bars — Petčuh — Osek; tretja črez Dravo proti jugu v Zagreb. — Preden Ogersko zapustimo, še nekoliko besed. — Vtis ogerskih pokrajin, kolikor jih potnik tukaj vidi, ni nič kaj prijazen, še manj pa ljudstvo; vendar bi se mogel zlasti Slovenec mnogo od Magjara učiti. Magjar ljubi svojo domovino in materni jezik nad vse. Za svoj „magyar orszag“ je on pripravljen vsak čas dati svoje življenje. Kdo ne občuduje žrtev, ktere je ta narod — dasi žalibog zapeljan

— l. 1848 domovini žrtvoval! Magjar svoj jezik povsod govori, nikjer se ga ne sramuje; če se mu tudi ves svet smeji, ga to malo briga. — In kako se Magjar navdušuje za svoj dom? — Slovenec se tolaži: „Slavjan povsod brate ima;“ se zanaša na mnogoštevilne brate, sam pa križem roke drži, in daljnim bratom delo prepušča! Če kaki gnidav poštar zaradi slovensko napisane prejemnice nad njim zarenči, mu je hitro srce v hlačah, in prišedšemu tujcu se stori na voljo. Tužna ti majka! — Magjar pa v svojem „Szozat“, svoji visoki pesni, svoje sinove uči: „Magjar nikjer na svetu brata nima, osamljen stoji med tujimi rodovi, nikdo se tedaj za njega ne ponaša, le na lastni dlani sloni njegova veljava“. Melodija se glasi zdaj tako tužno, da je celó tujcu milo pri srcu, zdaj se vzburi tako silno, da lahko prostega puste sina do besnosti spravi! In kaj je dosegel Magjar z svojo navdušenostjo za dom? Vse, česar je želel, še več kakor je upal! Vse druge ljudstva v Magyar orszagu morajo služiti njegovim namenom: Slovenci, Slovaki, Srbi, Hrvati, Romuni, Nemci, še celó židovi, — vse si po malem upodobi (asimilira). Dasi je magjarsko pleme precej nerodovito — družina ima neki k večemu po dvoje otrok, — se vendar sedaj nad 5 milijonov Magjarov šteje, ko so se pred 20 leti komaj do 4 milijonov šteli. — Slovenec, spoštuj sam sebe in svoj krasen govor, in spoštovali te bodo tudi drugi!

(Dalje sledi.)

Razne stvari.

(Ljutomerska čitalnica) hoče svoje delovanje zopet nadaljevati ter sklicuje v ta namen občni zbor na svečnico, 2. februarja, ob 3. uri v g. Furlanovi gostilnici. Dnevni red: 1) Nagovor. 2) Pogovor o prihodnjem delovanju. 3) Volitev novega odbora. 4) Govor o novi meri in vagi s praktičnim razkazovanjem. Vljudno vabi vse družabnike in k poslednji točki tudi nedružabnike odbor.

(Nov krajni šolski svet). Srenjski odbor okolice celjske volil je dne 18. t. m. v novi krajni šolski svet pet možev. Izvoljeni so vsi poštenjaki: Gorišek Gašp., Lipovšek Fr., Lipovšek Jur., Šah K., Šorn Fr. Bog daj, da bi imeli kmalu svojo šolo na kršansko-narodni podlagi!

(Požar). V Mariboru se je v nedeljo 17. t. m. ob treh popoldne v hlevu pivarja Götza ogenj vnel, ki je hlev s klajo vred pokončal. Živina se je rešila. Škode je kakih 3000 gld. Ogenj je bil — brž ko ne — po kadenju vzročen, ker je od spodaj goreti začelo. Pri gašenju so 3 gasilci padli z lestvice, ki se je pretrgala. Dva sta le malo poškodovana, enemu se je pa rebro zlomilo.

(„Zrno do zrna pogača.“) Iz Mozirja piše nekdo v „Nar.“ to-le: Za župana v okolico mo-

zirsko (menda le: mozirske okolice?) je izvoljen kmet Jože Skruba, inteligenten mož, naroden in naročnik „Slov. Tednika“. — To je dovolj dokaza — inteligentnosti, kaj ne? Pristavek dopisnika: „zrno do zrna pogača“ — je toraj celó na pravem mestu.

(Zastopniki banke „Slovenije na Štajerskem“)

Bizelsko,	Kleine Florijan,	župnik;
Brežice,	Tanšek Iv.,	koncipjent;
Celje,	Lokvenc A.,	posestnik;
„	Žolgar M.,	profesor;
Gornji Grad,	Mikuš Raf.,	c. k. uradnik;
Hrastnik,	Roš Ferdo,	živ. zdravnik.

(Konec sledi.)

(Spremembe v lavantinski škofiji). Dva bogoslovca, čč. gg. Juri Purgaj in Jožef Valenšak, ki sta morala zavoljo vojaščine pomiloščenja cesarjevega čakati, sta bila včeraj 20. t. m. mešnika posvečena. G. Valenčak pride za kaplana v Doberno, kjer bo tudi 31. jan. novo mešo pel. — Umrta sta čč. gg. Juri Jugovic in Ivan Čeh, duhovnika v pokoju. R. i. p.

Loterijsne številke:

V Trstu 16. januarja 1875: 74 51 88 71 44
Prihodnje srečkanje: 30. januarja 1875.

Ponudba.

Sprejme se pri podpisnem pod prav ugodnim pogojem fant, kateri se je že mizarskega učil ali se še uči, in ima veselje za bolj fino delo.

1—3

A. Dragar, v Samoboru.

Blizo 160 vaganov

prav lepe ajde (hajdine) je na pradaž pri podpisnem, kder se cena in drugi pogoji lahko pozvejo. Ljutomer 12. prosinca 1875.

Fr. Ozmeč,

oskrbnik župniškega premoženja.

Razglas.

Na štajerski dež. sadje- in vinorejski šoli pri Mariboru se ima popolniti mesto prvega učitelja in pristava (adjunkta) z letnim plačilom 600 gld. in 20procentnimi draginjskimi prikladami od letnine, s prostim stanovanjem in kurjavo in užitniskim pavšalom letnih 200 gld.

Učitelj podučuje prirodoznanske stvari, podpira ravnatelja v gospodarstvu in knjigovodstvu, opravlja posel vrtnarskega naglednika, in zvršuje prodajo pridelkov. Znati mora oba deželna jezika: slovenskega in nemškega.

Prosilci za to mesto naj svoje prošnje, podprte z dokazom svoje dozdanje službe in učilne zmožnosti, do 12. febr. 1875 pri štaj. dež. odboru vložijo; kot učitelj se pa definitivno še le po triletni službi vsak potrdi.

V Gradcu 23. dec. 1874.

Štaj. dež. odbor.